

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

egéaz évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona. Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egéaz évre 6 korona.

Felolós szerkesztő: **Becsek Atadár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora 60 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap. A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Székelyek gyűlése.

Kisebb rendű vidéki város Székelyudvarhely, mely azonban a modern városi élet lendületét is határozottan fölvette. Régi, ódon házai, rendezetlen házsorai helyébe az izlés erejével és eredményével emelkednek az új épületek. Fejlődnek az új utcák, s szépülnek a régiek. Társadalma is érdemes erőforrása az ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági törekvéseknek, s éppen ugy az értelmiség hathatós növelésének. Még a politikában is van valami különös ereje. Ezzel is gyakran rá tudja fordítani az országos figyelmet a maga vármegyéjére. De ezzel az erővel olyan feltűnő egyéniségeket is tudott adni és nevelni a magyar közéletnek, mint a milyen például Bartha Miklós, Ugron Gábor, Br. Orbán Balázs és Tibád Antal.

Ennek a városnak azonban a hagyományai nevezetesen, amikre mindig büszke lehet. Épülő, újuló házsorait, fejlődő utcáit, a mindig ifjú város egész környékét gyönyörű tájak veszik körül; subogó erdők, mosolygó mezők, üdítő fürdőhelyek. Éppen ilyen gazdagsággal veszik körül a város jelen életének szellemét is a multak emlékei, s az a nagy jelentőség, ami ez emlékekből fakad.

Valamikor réges-régen a hunnok öregebb királyának, Budának volt főszállása ez a hely, s aztán Csaba népe avatta táborozásainak, tanácskozásainak központjává. Ez a Csaba népe, mint székely nemzet, a maga társadalmi és politikai külön egyéniségét megtartotta akkor is, mikor államot alapított a magyar testvér. Hü védelmezője, erős sarka, végső fellegrára lett a székely a magyar államnak, s a benne megtestesült honvédelem az udvarhelyi váról kapta irányításait. Itt hozták az egész székelységet illető közhatározatokat és külön nemzeti törvényeket. Itt tartották a székely nemzeti gyűléseket, s a székely nemzeti haderő összeállítását. Innen küldötte ki részletes vagy általános hadi fölkelésre szóló rendeleteit az ispán, s a székely nemzet hadereje innen indult ki saját zászlója és ispánja vezénylete alatt. Itt volt a székely nemzet levéltára, pecsétje, zászlója és az élet-halál felett való ítélési jog jelképe, a nemzeti pallós. Ezért volt a többi székely szék közt Udvarhelynek „anyaszék” a neve.

A régmultak most mintha újra élednének . . .

A székelyek ismét nemzetgyűlésre gyűlekeznek az anyaszék városába, Székelyudvarhelyre. Közös nagy érdekek, fontos tennivalók ügyében nagygyűlést tartanak ezen helyen augusztus hó 23-ik és 24-ik napján.

Hajdanta is a speciális székely nemzeti érdek ápolásával a magyar állam külső és belső rendje védelmeződött az erdélyi részekben; a nagy magyar föld felé csak ebből a székely szögletből áradt a testvéri egyetértés és önfeláldozás. Most is ezzel az érzéssel gyűlekeznek a székelyek. Erdélynek Magyarország teste-lelként való megmaradása; ez a székelyek eszmé-

nye. Ezt érzik nemzeti feladatuk gyanánt, s ezért akarják szervezni és közös gondolatok irányában megtartani az erdélyi magyarságot.

Hadakozás volt hajdan a honvédelem eszköze, s az volt a régi székely nemzetgyűlések megbeszéléscsüek is legfőbb tárgya. Most is a székelység honvédelmi hivatásának teljesítéséről lesz szó, melynek azonban most már nem hadakozás az eszköze, hanem a kulturális fölénység, a gazdasági képességeknek és összeköttetéseknek a fejlesztése.

A régmultak ismétlődnek, de a jelen megváltozott viszonyaihoz is alkalmazkadjak.

Nagy a jelentősége annak, hogy a nemzetgyűlések emlékezetes helyén gyűlekez most össze tanácskozásra a székelyek. Hiszen erre a tanácskozásukra csak megihlető hatással lehetnek a történelem tanúságai és a hagyományok. Mert bizonyára nagy és mélyeségek érzéseket keltö, ha a jelen nemzedék elgondolhatja, hogy: ime, jóra-való buzgósággal a multak erejét is feltámasztottam. Az udvarhelyi székely gyűlésben pedig éppen a hely, a mult, az emlékek önkéntelenül a régi nemzetgyűlések megújulását látatják.

De ezen a szép jelentőségen kívül fokozódik a székelyudvarhelyi gyűlés értéke egy más körülmény által is. Azzal tudniillik, hogy ott augusztus 23-ikán és 24-ikén nemcsak a székelyek gyűlekeznek össze, hanem az erdélyi magyar újságok képviselői is. Éppen Székelyudvarhelyről indult ki ennek az összegyűlekezésnek is a gondolata, s mi ennek megvalósításában az erdélyi magyar társadalomnak ugy nyereségét látjuk.

Kellenek közös elvek, közös nagy irányeszmék, mik az egyes magyar lapokat vidékieségük szük köréből kiemelik. Különösen szükesség van a magyar lapok jelentőségének emelésére az erdélyi részekben, hol az idogen érzésű nemzetiségeket éppen a kultura erejével kell meghódítani. A sajtó a kultura leghathatósabb eszköze, s az erdélyi magyar sajtónak immár egyértelmű megállapodásra kell jutnia, hogy ezt a hivatást miként fejtheti ki leghatározottabban. Éppen a nemzetiségek irányában az aggressiv és tartalmatlan nyelvelést is elelegendőnek tartják sok helyen; hát ideje már, hogy ez a felfogás is lehüljön, s komoly, határozott irányelvnek adjon helyet.

A székelyudvarhelyi gyűlés lesz az első alkalom, hogy ilyen irányok ébredjenek s a kultura hathatós terjesztésében az erdélyi magyar sajtót közös, nagy célutudatos szervezetté tegyék. A régi székely nemzetgyűlések feltámadásával így támad fel az a régi erdélyi politika is, mely a nemzetiségi kérdéseket kiengyenliteni tudta. Olyan jelenség ez, mely méltán felkeltheti az ország figyelmét, s mindenkinek az érdeklődését odafor-díthatja a nemzetgyűlések emléket megújító, büszke hagyományoktól gazdag Udvarhely városára.

Dr. Paul Árpád.

BELFÖLD.

A kormány és a székely kongresszus.

Lesz e kormányképviselő a kongresszuson?

Székelyudvarhely, aug. 1.

E hó vége felé ismét a Székelyföld felé terelődik egy két napra az ország érdeklődése: Székelyudvarhelyen nagy gyűlést tart a Székelytársaságok szövetsége.

A már most megüvülvanólo érdeklődés igazolja a logillotékesebben, hogy milyen országos érdekek fűződnek a Székelyföld jövőd sorsának alakulásához. A Székely Társaságok alapvető munkájában, az itteni nyomorúságok feltáráában, meg-megújuló mozgalmának tényében magának a kormánynak is fel kell ismernie a törekvésnek azt a komolyságát, mely a helyi érdekek szférájából kibontakozva, a Székelyföldet az állami élet fejlődésének nélkülözhetetlen tényezője gyanánt kívánja tekinteni.

Többé nem üres közhely, hogy keleti határunkon a székelység áll őrt. Hazánk többi részén tót, oláh, szász, német, vend, szerb, horvát lakik. A székelységnek tehát a stratégiai jelentősége is nagy; kiváltképpen mivel véderőnk gerincze még most sem magyar.

Gazdag nép a székelység soha sem volt, azonban nem kéregetett soha. Meg tudott küzdeni a maga bajával s legtöbbször le is győzte azt. Mivel nem kért, tehát nem is kapott. A magyar állam ugy épített ki tizenkétezer kilométer vasutat, hogy abból például Udvarhelyvármegyének 6-8 kilométer jutott. Az is a megye határán vonul el. A Székelyföld pedig csak a Tusnádi Kongresszusnak — tehát amikor követelni kezdett — köszönheti, hogy a körvasut építése jövő évben befejezve lesz.

Bajaiban az önségély különböző módjait alkalmazta a székely; különösen pedig a kereskedést. Másik módja az önségélynek a háziipar. Földölgozza a kegyder- és gyapjútermést, kiáztatja, megmosa, megfonja, megezővi és megvarja. Bunnát, csizmát, kalapot a sátorban vosz. Egyéb ruházati czikk a házból telik ki. Harmadik mód a kivándorlás. Ez az utóbbi években ijesztő mérvet öltött. Amilyen mértékben kimogy a székely, helyét olyan mértékben elfoglalja az oláh, melynek pénze van, s ha nincs, támogatják bankjaik, támogatja az Asztra. Ez az invázió már itt Magyarország legmagyarabb vármegyéjében is észlelhető, nem is említve a többi székely megyéket.

Ezeket látják a Székely Társaságok, melyek 24-ikén itt Székelyudvarhelyen gyűlésre jönnek össze, megbírálni a további teendőket, programot állapítani meg a székelység megerősítésére.

A kivándorlási lázat nem kétes értékű erőszakos eszközökkel, hanem az okok megszüntetésére irányuló céltudatos akcióval akarjuk a szabad költözködéssel együtt járó elkerülhetetlen néphullámozás természetes határai közé szorítani; a Székelyföldet az elnéptelenedés és a vele járó gazdasági, kulturális és erkölcsi hanyatlás veszedelmétől megmenteni.

A kivándorlás okait kutatva, ezek között elsőnek és legfőbbnek azt találjuk, hogy a magyar kultura középpontjától, a fővárostól távol fekvő Székelyföldet korunk gazdasági átalakulása, ezen átalakulással kapcsolatos nagyobb igények késztetlentül érték. A gazdasági fejlődést megelőzték az igények, melyekre a stagnáló, vagy csak igen lassu menetben fejlődő öntermelés, a stagnáló vagy hanyatló ipar nem biztosítja a fodezetet. A megnövekedett igényekhez járul a szerzés vágya, melyet a kivándorlott visszatérők többségének sikere a tények hatalmával táplál.

A fejlődés szerkesztésének rudját visszafordítani, az igényeket visszazsoronítani, a szerzés vágyát elfojtani nem lehet. A pusztulásnak nem lehet másként ha-

tárt vetni, mint az (gyensúlyt helyreállítani, népünk gazdasági fejlődését, a munka tevékenységét az igényekkel és a szerzés vágyával arányba hozni.

Népünket csupán az östermeles produktivitásának növelésével lábra állítani, a vérvosztást ezzel megakadályozni nem lehet. Ez pedig azért nem, mert részint termelőtalajunknak a népesség számához arányított csökkenése volt, részint a termőterület minősége a megfelelően jövedelmező földmívelést lehetetlenné teszi.

Csökkeneti a földmívelés jövedelmezőségét még a termelési költségek aránytalan nagysága is. A többé-kevésbé meredek lejtők megművelése másfél-szer munkaeffortot kíván és egyszerűen is az ilyen fizet. A talaj intenzív megműködését gátolja az a körülmény, hogy a mélyebb szántás veszélyezteti a termőréteget, melyet ez esetben a zápor nagyobb arányban hord le a völgyben.

Kenyérnövényből kivételünk nincs, sőt a helyi fogyasztást sem fedezi teljesen.

Az intenzív gazdálkodás sokat segítene népünkön, de ennek nincsenek meg az előfeltételei; különösen hiányoznak a nagy fogyasztóképességű városok és ipartelepek.

Elzártágunk miatt kiviteltre nem számíthatunk, megfelelő helyi fogyasztásunk nincs, tehát még mezőgazdaságunk és kertmívelésünk fejlődése is az ipari termelésre, a helyi fogyasztóképesség növelésére utal bennünket.

Szilárd meggyőződésünk, hogy a vérvosztást csak az iparral s a vele járó forgalommal csillapíthatjuk és szüntethetjük meg. Az iparral közvetlenül és közvetve a munkások tizedreit foglalkoztathatjuk. Közvetlenül az ipari és forgalmi munkával, közvetve a fogyasztóképesség növelésével, a megdrágult mezőgazdasági és kerti termelés. E nélkül a nagyobb birtoktevékenység máris a parlagos-maradás veszélye fenyeget, mert a mostani külterjes gazdálkodással a nagy munkabérek nem bírják. Ipparra, forgalomra, életre van szükségünk. E nélkül a pusztulást fel nem tartóztatjuk.

Tehát ezek életbevágó kérdést fognak a 24-iki nagy gyűlésen megválaszolni, melyeknek azonban csak egy lesz foganatja, ha mindazokról a kormány is tudomást vesz. Ezt pedig másképpen nem teheti, mint ha gyűlésen az érdekeltek társaság képviselői lesznek. Nem álmodunk mi arról, hogy azon egy eleven minisztert lássunk, — oda legalább is egy szerb pátriárka, vagy egy szobor leleplezés szükséges —

mogelérünk mi nagyon azzal, ha a miniszterek képviseltek ott magukat, hogy közvetlen benyomások alapján ismerjék meg azon sobeket, melyek fájnak és a melyeket bogyógyítani elsőrendű országos érdek.

Különösen a kereskedelmi és földmívelésügyi tárczákat érdekelhetik a gyűlésen szövegeendők. És annyival is inkább érdekelhetik, mivel a mostani kormány az, melynek Magyarország ipari- és gazdasági uton való fejlesztése és megerősítése telt becsülettel és komoly programjában közönségünk rendületlen kitartással bizik.

Nincs kétségünk, hogy a kormánynak ezt a bizalmat elveszíteni nincs szándékában, s készséggel ragadja meg ezt a kedvező alkalmat arra, hogy egy elhanyagolt ország rész szüntesse magyar közönség panaszaát közvetlen közelről meghallgassa, megismerje, hogy tohessen érdekében.

Vármegyénk gazdasági jövője.

Irta: Ugron Zoltán.

Mikor Darányi öngyerméltósága első ízben kormányra lépett, csordultig telve találta a magyar mezőgazdasággal foglalkozók méregpoharát. Nem csak a mezőgazdaság teljes jövedelmezőség hiánya miatt volt panasz, hanem abban a tekintetben is, hogy a megelőző kormánynak nem bírtak semmi magyar szociális érzékkel s törvényhozásunk a gazdák érdekében vagy semmit sem tett vagy külföldi mintákat vet át, azt is meg-routva. Tevékenysége ezen nagy kvalitású miniszternek négy főirányban indult meg.

Nagy igyekezettel küszöbölte ki azon akadályokat, melyek a mezőgazdasági termények értékmelkedésének útjába állottak. Ezen működésében bár a politikai viszonyok minden akadályt elébe gördítettek, sőt közben tárczájától is meg kellett válnia, majdnem teljes eredményt érték el a becikkelyezett autonóm tarifában.

Élvezzük is a székelyföldön ennek eredményét a mennyiben rossz közlekedési viszonyaink és keleti fekvésünk megengedi.

Nagy súlyt fektetett Darányi azon szervek megerősítésére, melyek a magyar gazda élet fel-lelendítését társadalmi, az az öntevékenység útján czölözták.

Gondos szeme Darányinak látta meg, hogy az ország rossz közigazdaságot vezetése a perifériákat úgy elgyengítették, hogy már a paraziták is ellepték, s nem képes már a jobb viszonyok előnyeire karját kinyújtani. Átlátta, hogy a székelyföldön önségély keresztülvitelére társadalmi faktorok nem elégségesek s így életbe léptette az állami akcióit.

Negyedik működési tere a miniszteriumnak — mióta Darányi vezeti — felsoroltakon kívül a gazdasági intelligencia emelésével a gazdák-nak a jobb gazdálkodásra nézve bizonyos fokig az eszközöket is rendelkezésre bocsátani.

Hogy az eredmény a székelyföldön nem teljes, annak magyarázata, hogy az állami intézkedések iránt, a mult cikkekbe vázoltak miatt, nem volt bizalom és mert a helyi érdekeltség nem bírt az alapelvekben megegyezni s végie az intézk. d. közegek nem bírtak maguknak oly tekintélyt szerezni valamely szerencsés eredmény folytán, mely a gáncoskodó, akadályozó kritikától megmentette volna őket.

Mind Ezeket azért kellett elmondjam, mert ép a legelő-kérdés és a birtokrendezések ügye volt az a tér, hol nagy eredményeknek alapját lehetett volna lerakni s akkor az állattenyésztési és növénytermelési segélyezések nem lógnának a levegőben.

Itt vissza kell emlékezzem azon időre, mikor Sándor János, mint a miniszter megbízottja, körünkben először megjelent. Tanácskozást tartott akkor a gazdák legilletékesebb szószólóival s ekkor a legelő és erdőkérdések is szóba jöttek.

Én tisztában voltam a tulajdonjogi nehézségekkel és avval, hogy azokat szerencsés kézzel elintézni milyen nehéz s akkor arra az álláspontra helyezkedtem, hogy az állam igyekezzék minél több havasos helyre a kezét reá tenni.

Bem a Székelyföldre ér.

Avult papírosok egykorú jegyzetei.

Az 1849 újév első reggele az egész országban Pestre nézve volt a legszomorubb, a megelőzőt esti ülésben a képviselő ház kimondá, hogy Debreczenbe kell vonulni: az újév reggelén tehát az országgyűlés és a kormány, a roppant hideg daczára, futott. A ministerium levéltára, a nemzeti muzeum kincsei, a királyi korona jelvényei, a bankjegy sajtók, szóval minden, mi a nemzet előtt drága és becses volt, Szolnokig vaspályán, azontul szekerek táborain repített Debreczen felé. E szírvázó jelenetet látni kellett, toll le nem írhatja. Pest üresen maradt, mert férfiak menekültek, mivel fejüket félték, a fiatalok futott, mivel besoroztatástól tartott.

Nagy volt a rémület h. Windischgrätz, a hozzá alkudozni küldött országos követeket, milyenek gróf Batthyány Lajos ministerelnök, Deák Ferencz igazságügyminister, b. Perényi Zsigmond felsőházi alelnök — alkudozás helyett, letartóztatta. S a két elleneséges tábor már oly azembe jött, hogy Perczel és Jellachich között jan. 2-án Móránl csatára került, mit azonban Perczel elvesztett, s következzéne lón, hogy a hadi tanács Pest feladását elhatározta, Górgói a Bánayárosoknak indult s a császáriak jan. 5-én Pestre beváltak . . .

Bemet az újév Beszterczén találta, s háta megett egy nagy tért maradt, melyon az erdélyi kormány magát szervezhette. Középpontja a felszabadított Kolozsvár. Élén Bethly Ödön bihari főispán, országos fő-kormánybiztos, ki mindjárt jau. 2-ikán oly határozottan lépett fel hogy az erdélyi kir. fő-kormányzások, melynek tagjai a fő-kormányzó és helyébe nevezett elnök nékél, az Unio és ministeri kormány daczára is kormányozni akartak: teljesen megszüntette, a fő-kormányzások iródt bezártta, s kulcsait magához vitte; egyedül a levéltárt hagyta nyitva. Az Unio-bizottmány tagjaiból maga mellé tanácsadókat vett fel s azokkal kezdett kormányozni.

Hogy a vagyon és személy-bátorságot helyre-állítása, jan. 6-kán kiadta azon rendeletét, mely a Magyarhonban már meg kezdett vadászalóalkaljak toborzását itt is megkezdte, feladatokul tűzvény, hogy az oláhok által elrablott vagyon visszaszerzésére s az egyes magyar helységek oláhok elleni védelemre kezelt nyujtsanak. Itt veszik kezdetüket az erdélyi vadász zászlóalkaljak, mi egyébiránt a szászok közt Szebenben már életbe volt léptetve.

Bem, mielőtt Beszterczéről tovább lépne, a határ-szélekre szorított császáriak teljes kiüzését vette czélba. Riczko ezredost, a meghódított Beszterczo vidék főparancsnokává nevezé, egy zászlóalj Sándor gyalogot s egy osztály Koburg-huszárt s néhány ágyut hagyott neki; s azzal serege többi részét új csatákra vezette.

A császáriak, Urbán alezredes vezetése mellett Beszterczétől pár órára, Thuczánál kemény állást vettek. Hátk megett Bukovina már, jobbjonok és baljonok magán hegyek, egykor feuyves erdők. Legalább a katonai becsületnek eleget akartak tenni, mert a katonaság már le volt bangolva s a volók mensküöl praefectek láncsáikait teljesen el valának hagyatva.

Bem jan. 3-án indult ki ellökők. Thuczánál órákig tartó csata fejlett ki, migom a honvédek a hegyek élén hátra kerültek s a császáriakat elbuzdóásra kényszeríték. S ezzel az északi sereg Erdélyből teljesen kiszorult.

Bem oly közel hazája határhoz, lolke vezér ábrándjának, hogy edes hazájára is hasson, ellont nem állhatott, s be kívánt csapni Bukovinába. Miután azonban tiszteit, kik mindannyi Antaeus, csak addig hitték magokat győzhetetlennek, mig hazájuk földét lábuk alatt érzik, ellont mondanai látszottak; tetszésükre bizá tehát, hogy a kik önkénteson kívánnak menni, azok kövessék. Néhány századot magához vett, s azzal utánok rontott, s oly sebeseon üzék őket, hogy a seregek — miként a gallicziai gen. commando jelenté — 12 új lovat kello adui s 119 rokkantat más-sal kellett pótolnia.

Votra-Dornától megtért, Borgó-Marosényben a

határszoros őrzésére hat ágyut s f. d. ezet hagyott, s azzal Beszterczére vonult, hol a legénységnek egy havi díjpotlékot osztatott; s idejét látta, hogy husz napi hidegmányt táborozás s f. rászót csatázás után seregének kevés pihenést hagyjon.

E szerint Beszterczo és Naszod-vidékének ura lón. Képzelt missiójára gondolt: mint idegen és szláv eredetű azon hitben élt, hogy az erdélyi nemzetiségek kibékítése neki könnyen fog sikerülni. Környezetét megalakítá; maga mellé 200 főnyi őrcsapatot állított, mely csatáiban kísérje; egy katonai intézkedő bizottmányt szervezett, melynek elnökévé gr. Mikes Kólemen Kossuth huszár ezredost nevezé, s a mint fellépéséből látjuk, országos hatása akart lenni, s czélba volt véve, hogy az erdélyi fő-kormányzások működését pótolja; azonban miután Bethly Ödön a kormányt egészen kezéhez vette, ugy látszik e bizottmányt megszüntette.

Mindjárt kezdetben, Beszterczéről jan. 6-ról rendeletet bocsátottak ki, mely közbocsánat ígért mellett felszólítá a népet, tegye le a fegyverét, térjeu haza; különben, ha fegyvereseon találják, hadi törvényesék lesz jutalma; a beszterczo-vidéki katonai parancsnok mellé három polgári bizost rendelt, s Beszterczo és Naszod-vidékére 100,000 pf. r. hadi költséget vetett. s kezdődött e vidék szervezése.

Mig az északnyugati részeken ezek merültek fel, Erdély délkeleti felében forradalmunk történetében páratlan jelouetek folytak le. A két forradalmi tábor alig állt egymástól 15 mérföldre, s a nélkül harcolt, hogy egymástól legkevésbé tudomásá lett volna, a császáriak a hon ké felét oly hermetice el-tudták egymástól zárni.

Bem Beszterczéu volt már s Háromszék Bem-uek még nevét sem hallották; Gedeon altábornagy hadosztálya mellé decz. 18-án Schurttor tábornok dandára is Brassóba érkezett s ez által 1 zászlóalj Sivkovich, 3 zászlóalj Parua, 1 zászlóalj oláh határőr, két század könnyűlovos s egy 6 fontos ütővel erősödött a székelyföldre betörni akaró császári sereg, s azzal Háromszék bevételo törve vétetett.

Ez akkor nem járt túlságos nehézséggel, sem költséggel s inkább egy nyereséges üzlet színt viselte volna. Ez ma telyesen igazolva van.

Hiába nyereséges a faüzlet, a fakereskedőnek soha sincs elég pénze s így ott hol havas tulajdonjog olyanok kezébe került, azt potom áron meg lehetett szerezni. Voltak olyanok is, kik mezőgazda- és a jövő szempontjából nézték a dolgot, azonban a feltornyosuló kiszakítási akadályok kimerítették, ezek is olcsón adtak volna talajt, hogy a faüzletben szabadkezet nyerjenek. Egyesek könnyelműsége, halálos folytáni kényszer lebonyolítások szintén szaporították volna az eladókat. Okkal-móddal lehetett volna a közbirtokosságoktól kilenczvenkilenc éves bérleteket venni.

Mint akkor megmondtam, újból leírom, mi lett volna a cél ezekkel.

Politikai jegyzetek.

Székelnyudvarhely, július 31.

A kereskedelmi miniszterium most becsátotta nyilvánosságra az ipartörvény tervezetének második részét, amely a sztrájk-ügy törvényes szabályozását tartalmazza.

Amit hosszu idő óta oly nehezen várt a kezdet nehézségeivel küzdő magyar ipar: a sztrájk-törvény tehát a megvalósulás stádiumába jutott.

A nagyipar szempontjából nézve a dolgot, a kormány a lehető legszerencsésebben választotta meg az időpontot, amelyben ezzel a kényes, de óriási horderejű javaslattal a nyilvánosság elé lép.

Korábban jönni vele: nagy szociális hiba lett volna, késlekedni vele óriási kára lett volna a föllendülőben levő magyar iparnak. A rezonábilis és hasznos késlekedésnek tipikus példája az, hogy csak most fog hozzá a magyar kormány a sztrájkok szabályozásához, mikor már a munkásság az utolsó évtized óriási bérharczaival eljutott odáig, hogy keresetét a régi nyomorúságos béreknek kétszeresére, sőt háromszorosára

Decz. 24-én lídvégnél már csatát intéztek, s ezt Zsombori ezredes elvesztette; mi az egész Háromszéket a legnagyobb aggodalomba ejtette, s a székeleyeket Gedeon altábornaggyali egyezkedésre kényszerítte. A sereg felbomlás pontján állt. Háromszék bezaogott az ido menekültek sokaságától, kik ez által magokat veszélybe döntve látták. E sorok írója is, mint egyik körözöttet, többed magával Moldvába, Bákóba vette magát: itt hallók először V. Ferdinánd lemondását s Bem Erdélybe törését; visszafordulánk s a hírt meghozók, mi egészen új bangulatot idéztek elő.

Ez alatt, decz. 28-án, már létrejött volt az ugynevezett árapataki szerződés, melyet Háromszék pacificatiója czim alatt Brassóban jan. 2-ikán következő pontokban cseréltek ki: A háromszéki volt székeley katonaság fegyverszínre lép, de a fegyverét le nem teszi; idegen fegyveres népet batáriba be nem bocsát; Gedeon Háromszék területén senkit el nem fogatott; ezzel szemben ígérték, hogy a Kossuth-buzárok és önkéntesek lovát, fegyverét s az ágyukat kiadják, s az esküt a szék Ferencz József hűségére leteszi. . . E szerint, a császáriak, mig mindennütt feltétlen megadást követeltek, egyedül Háromszékért tették kivételt.

A vezérek egyezkedtek ugyan, de a csapatok s csapat vezérek, mint hadnagy Sárosi Ferencz erről mitsem akartak tudni; következtése lón, hogy a kiigért fegyvereket ki nem adják; s mire megballák, hogy Erdővidéknek Háromszékhez tartozó részére fegyveres nép lopódzott be s a vashámorokat, melyeken ágyuit öntették, összerombolák: jan. 5-én, mely nap Zsombori Sándor ezredes vezérlete alatt az egykori határfőri főtisztok Brassóban az esküt Gedeon áltábornagy kezébe letették: a szászföldre rontottak, s hogy hámoraiakért elégtételt vegyőnek, Hermánt szurronnyal bevették s felprédálták.

Igy mentek a dolgok, s Gedeon altábornagynak szemet kellett hunyia, mert dandára egy részét b. Puchner már magához vonta: s megelégedett azzal, hogy jan 7 én Háromszék katonaságot viselt 86 fa-

lölemelte és a munkásság kereseti viszonyait elég kedvezőké tette, amit korlátozatlan sztrájkok nélkül kivinni a proletáriátus sohas lett volna képes. Nagy hiba lett volna a sztrájk-törvényvel már akkor előállni, mikor a munkásosztály még a régi szomorú munkabérek mellett tengődött, mert kétségtelen, hogy a nagytöke egy szája ize szerint készült sztrájk-törvény segítségével a legtöbb helyen utját állotta volna a bérjavítások kivívásának és a proletáriátus nyomorúsága, elkeseredése veszedelmes robbanó anyagot halmazott volna föl az alsóbb társadalomsztrájkokban, aminek azután előbb-utóbb nagy és erőszakos válság lett volna a következtése. De ma, midőn az utolsó évek nagyarányú bérharczai nyomában támadt rázkódtatások már-már elsimultak, és midőn a fogyasztóközönség már megadással beletörődött abba, hogy a munkabérek és a termelt áru forgalmi értéke között az egyensúly az ő zsebének terhére állíttassék helyre: ma már nem jelent szociális veszedelmet a sztrájk-törvény. Sőt ellenkezőleg, annak behozatala és körültekintő, igazságos megalkotása elsőrendű érdeke a magyar ipar konszolidálásának.

Egész ország érdeklődése most egy aggasztán felé fordul, aki nagybeteg fekszik budapesti lakásán. A születés meg a jó sors megadott neki mindent, amire ember vágyódhatik. Hatalmas békai földbirtok egyetlen örökösének született, előkelő, nagy szerepet játszó dzsentri-családból, ugyszólván gyerekemberként került meggyéje élére a főispáni székbe, őt évre rá államtitkár lett, a királyi kegy elhalmozta ki-tüntetéssel, valóságos belső titkos tanácsosi, nyugalomba vonulása alkalmával bárói rangot nyert. Oly fényes karriert, melyre irigykedve tekintene mindenki, ha e hatalmas pályát megfűtő személy egyénisége lebilincselő kedvességével le nem fegyverezte az irigységet. Hármán képviselték a művészien előkelő életet: báró Lipthay Béla, báró Aczél Béla és ő — báró Gromon Desző.

Őket vette mintaképül a felsőbb tizezer minden férfitagja abban az ideálisan szép életproblémában: hogy kell szépen élni. S a három példánykép közül Gromon báró volt a legkiválóbb.

Luja nagy részéből, két-két ötvon éveu felüli öreg székeley Brassóba ment, s az esküt a nép részéről letette.

A béke pontjai a széktől is esküt kívántak. Erre nézve jan. 10 ére a 48-iki törvények nyomán szokásba jött biztommányi gyűlést Szepsiszentgyörgyre kihirdették. Mások e gyűlések, mint a melyek a régi márkális székeket helyettesítették, népesek voltak, most kevesen jeleutok meg s azoknak is egészen új dolog volt mire megérték, hogy esküt kell letenni. A többség vonakodott; a főkirálybíró, P. Horváth Albert azon kijelentésére, hogy különben ott felől fog e szék egész erővel megtámadtatni, végre is reá hajlott a többség. S így, mig egyrésze az esküt moudta: a másrésze a brassai „Wochenblatt“ egy számát körözteté, melyben Bem bejött s Kolozavárig nyomulása foglaltatott. Ez volt az első nyomtatott hír, mely Domról Háromszékbe jött, de ezt is meggyengíté azon hozzá ragasztott közlemény, miszerint Bem serege nem szabidító sereg, hanem b. Windischgrätzről Magyarhon egész területe el lévén foglalva, miut töredék, csak menedéket jött keresni Erdély hegyei között.

Igy tartá magát Háromszék két hónapon át a császáriak, egy sereg ágyu s landturm ellenében, mig a székeleyföld több székein lándzsás had ült: Marosszéken Klokocsán őrnagy, Udvarhelyszékön Heyde kapitány uralkodott, mig Csikot a császáriakkal tartó ozredések Dorscheer tartá semleges helyzetben. Bántatlanul maradt területe, mig M.-Vásárbelyt a várbeli reform. templom raktárrá, a fereccziek zárdája istárlóvá; Udvarhelyt az iskolák lándzsások laktanyájává lett. Háromszék erőnye, vezérei s kormánybiztosai ovatos politikájá kivitte azt, hogy földére be nem törttek; mely szerencsével Erdélyben még csak Aranyosszék négy szomszédos falva, Rákos, Várfalva, Kövond és Bágyon dicsekedhetett.

Igy találta Bem a székeleyföldöt.

Fiatalkorában a legszebb férfinek, aggasztánként a legszebb öreg urnak tartották széles ez országban.

S ez a kiváló testi és lelki tulajdonsággal megáldott férfi, kinek élete csupa harmónia volt, egy revolverdörrenés disszonáns hangja mellett akart kivonulni az élok közül.

Találgatják tettének indító okait. Beszélnek anyagi tönkremenésről, beszélnek egyéb kissé diszkrét dolgokról. Mi nem kutatjuk az okokat. Munket e szomorú tragédiában csak egy tény kapott meg. Az a távirat, melyet a herczegprimáshoz intézett. Az az ember, ki el van készülve arra, hogy saját kezével oldja ki életét, aki nem remegő kézzel szorítja melléhez a browning csövét, aki halálával is elvonul a nyilvánosság elől, mint ahogy öngyilkossága okaival is titkolódzott, ime az utolsó pillanatban is az Istenhez fordul, akit élete eldobásával megbántani készült és fölszentelt papja révén akarja az ég bocsánatát meggyerni arra a büntre, amire a föld kényszerítette.

Nekünk nem az elvert milliók, nem a megfutott karriert, nem a mások bánulatát és irigységét fölkelő sikerek, nem az egyéni kiválóságok imponálóak Gromonnál, hanem az a mély vallásosság, mely még akkor is fellángol lelkében, midőn a megpróbáltatások által földre sújtva a megtört aggasztán önmagára kimondani és önmagán végrehajtani szándékozott a halálos ítéletet.

Az első öngyilkosjelölt, aki nyilvános vallomást tesz róla, hogy hisz a tulvilágban, hogy hisz a büntető és megbocsátó Isteuben.

Az amerikai bevándorlási felügyelőség kimutatásai egy új tüneményel kedvezkednek az újságolvasó közönségnek. A kivándorlás elérkezett ahhoz a ponthoz, hogy több a hazatérő, mint az eltávozó. Megindult a visszavándorlás. A jelen év eddig lefolyt hónapjaiban az amerikai járó hajók sokkal nagyobb számban tettek le magyar honosokat Triesztben és Fiumében, mint Ellis-Islandon.

Sokan vannak, akik örömmel üdvözik a dolgok ilyen fordulatát. Pedig a magyar honosoknak ez a hanyat-homlok való visszaözönlése sokkal inkább sajnálatos, mint örvendetes jelenség. Azt bizonyítja ez, hogy a nép a maga tudatlanságában felült a kivándorlásra csábítóknak, anélkül, hogy számot vetett volna az adott körülményekkel. Falkánként hajtják, terelik össze idehaza egyes vidékeken a műveletlen népet a jól fizetett kivándorlási ügynökök, könnyen érnek el hatást közöttük a gyors vagyonszerzés csillogtatásával s mikor odaérnek az illetők, akkor látják, hogy minden hely betelt s napnap után olvashatják a munka nélkül ott künn tengők panaszos s keservesen intő leveleit, hogy Amerika már nem az ígért földje.

Vége-valahára eljutottunk oda, hogy az élet iskolájában, ha a maga kárán, de tanult valamit a magyar. S ez az egy szerencse a szerencsétlenségben.

Nem ott van a baj, hogy annyi a kivándorló, hanem abban, hogy hiányzik a népnek a felvilágosultság, a tudás. Nem tudja, hogy vesztébe rohan, ha ma is a kivándorlásra gondol, mert ma nehezebb Amerikában munkát kapni, mint idehaza. Mert amig azt az istenadta népet úgy lehet kezelni, mint ész és tudás nélkül való tömeget, addig az aranylás, az auri sacra fames mindig felülkerekedik a megfontoláson és a nép tudatlanságának áldozata lesz.

Nem törvény a kivándorlás csökkentésére, hanem műveltség kell a népnek, mert: „elvéssz a nép, mely tudomány nélkül való!”

IRODALOM.

Petőfi-könyvtár. Az *Endrődi Sándor és Ferenczi Zoltán* szerkesztésében megjelenő Petőfi-könyvtár második kötete is kikerült a sajtó alól. Ez az új kötet Petőfi-adomákat tartalmaz, amelyeket *Bárdi Lajos* gyűjtött össze. A vállalat első kötetét Friss nyomon czimmel *Kéry Gyula* írta. A maga nomében páratlan és vidám könyv a Petőfi-Könyvtár izléses köntösében, *Jankó János* és *Mühlbeck Károly* rajzaival s finoman stilizált tulipános czimboritékka, *Kunossy, Szilágyi* és *Túrta* kiadásában jelent meg; ára 1 kor. 20 fillér.

HIREK.

Székelyudvarhely, augusztus 2.

Idején való jócselekedet.

A székely anyaszék becsületéért.

Augusztus 23-án és 24-én vendégei lesznek a városunknak a székely társaságok kiküldöttjei és az erdélyi hírlapírók, hogy megbeszéljék a székely nép ügye-bajos dolgait a gyógyírt szerezzenek sok fájó sebre.

Ózinte örömmel üdvözljük őket, sok vihart látott városunkban. Mintha új életre kelhének az ösök, mintha új nemzeti gyűlésre jönnének össze, a hadak utja megélőskölne s Csaba királyfi segítségére jönné sokat szenvedett nemzetüket.

Jól esik elgondolni, hogy az ilyen gyűlések fejlesztik azt az egyvüvé tartozandósági érzetet, mely 1500 éven át védte és tartotta meg elszigeteltségében is a székelyt. Azon régi hadverő, faj és hazaszeretetet látom új életre ébredni, amely gondolkodás nélkül vitte a hazáért csatába az ifjút, az aggot egyaránt.

Most más időköt élünk. Az öreg fegyverek a falon függnek, hogy egy új és nemes eszmének: a munkának adjanak helyet, hogy ezáltal legyen megvédve, hogy ezáltal boldoguljon a hon és annak minden polgára.

Közmondás volt hajdan a székely vendégszeretet. Sohse tudom elfeledni azt a háromszéki székely asszonyt, akinél oly vendégszeretetet tapasztaltam, melyre példát nem mutat más nemzet fia.

Diák koromban szerettem, úgy gyalogszerrel bejárni szűkebb hazánkat, megismerni a népet, megismerni tájzépéseit. Egy ilyen ut alkalmával eltikkadva, fáradtan bandukoltam egy falu felé, melynek ezélen egy kis darabka földön egy öreg székely anyóka gyűjtötte kicsiny földjének sovány termékeit. Szívosen üdvözöltem az öreg anyókat, aki még szívélyesen fogadta köszönésemet, s nem mulasztotta el megkérdezni: az ur ugy-e „diák legény.“

— Az volnék én néni, messziről jövök s bizony elfáradtam, meg is szomjaztam, nem volna egy kis víz magánál?

— Bizony nálam nincs, de abajt lakom a harmadik házba. *Itt van a kulcs, menjen bé s ott igyél s az almáriumba kenyér is van szeljen belőle s azt hiszem még egy pár alma is akad azt is egye meg a mig haza mehetek, hogy valami vacsorát csinálhatok.*

Ez az asszony sohse látott többet a talán nem is fog soha. Rám bizta ismeretlenül a lakását, vagyonát, mindonét, mert látta, hogy fáradt „diák legény“ vagyok.

Ez volt a székely vendégszeretet hajdan, s nem szabad elenyészni soha, ha mindenféle hitvány eszmékkel töltik is meg a székelynek két eszét.

Vendégeink, előre bejelentett vendégeink lesznek nekünk is Udvarhely város közönsége!

Lássuk szívesen őket, hadd vigyék el a hírünket, testvéri szeretetünket a hirdeséék, hogy „nem fajult még el a székely vér.“

A székely társaság rendezte ez őszjövövel, de bizony a társaság szegény ahhoz, hogy úgy ki tudja mutatni szeretetét, amint ohajtaná és szeretné.

Éppen ezért az alábbi kéréssel fordul a város és vármegye közönségéhez:

„Tudomásá van róla a város közönségének, hogy f. évi augusztus 23-án és 24-én az ország összes székely társaságainak szövetsége és az erdélyi magyar újságírók egyesülete itt Székelyudvarhelyen, a régi anyaszék fővárosában gyűlést log tartani. A város és a vármegye közönségének rajta kell lennie, hogy a gyűlés elfogadása és az érkező vendégek ellátása jó hírnevéhez, ősi vendégszeretetéhez méltó legyen.

Az utolsó székely házban is mosolygó lélekkel fogadják a vendéget, leültetik tisztességgel s megosztják velük a falukat. Nekünk is tehát a gyűlés napját ünnepünké kell avatnunk, s a gyűlést legalább olyan díszes kerettel kell körüvennünk amilyen szegénységünkől kitelik.

Erre való tekintettel a helyi Székely társaság szükségesnek ítélte, hogy a vendégek szíves látásának tanúsága képpen egy lakomát adjunk az ő tisztelőikre. Ezenkívül aztán némi hála képpen gondoskodnunk kell, hogy kedves és tartalmas szorakoztatásban is részesítsük őket, amiért az országos érdeklődést a mi városunkra terelték. A kedves és tartalmas szorakoztatásra pedig egy

műsoros estély és a megye különlegességeiből gyűjtött házi kiállítás szolgálna.

A lakoma, az estély s a kiállítás együttvéve aránylag nagy költséget igényelnek, mit a székely társaság a maga 1 koronás tagdíjaiból megbírni nem tud. Bizalommal fordulunk tehát a közönséghez, hogy a költségekhez adományuaival és áldozatkézségével járuljon hozzá.

A város, a vármegye s az egész székelység nagyérdökének előbbvitelért gyűl ide a székelyek kongressusa. Ennélfogva minden adomány ama nagy érdekeket fogja szolgálni. A régi székely nemzet gyűléseinek ebben az anyavárosban való újra éledése emlékezés lesz a multakra és büszkeségeket, de azon kívül az a hazafias munka is, mely az erdélyi magyar társadalmat, nemes, nagy czölokra szervezi. Minden áldozatkézség tehát a hazafias munka részesevé lesz, mert ennek sikerét fogja előmozdítani.

Fegyűnk tanúságot róla, hogy érezni tudunk a nagy érdekekért, s a hazafias munkától nem fordulunk el részvétlenül. Járuljunk hozzá a munka sikeréhez, ha mindjárt filléres adakozással is, de igaz szívvel, s a székely becsület és vendégszeretet büszkeségével.

Kovácsy Albert — közjegyző. A királyi Dr. Kovácsy Albert ügyvéd, Székelyudvarhely város országgyűlési képviselőjét Marosvásárhely kir. közjegyzőjévé nevezte ki. Kovácsy megnevezésével megüresedik a Székelyudvarhely városi mandátum, melyet Kovácsy a legutóbbi választáson egyhangulag nyert el a nemzeti ellenállás idejében tanusított erélyes magatartásáért, amelyet megelőzőleg éveken át harmad negyed magával képviselte a megyei ellenzéket a vármegye közgyűlési termében. Távozását őszintén sajnáljuk, mivel minden társadalmi mozgalomban önzetlen lelkesedéssel szolgált a közügyot. A megüresedett mandátum betöltése a törvény értelmében szeptember első napjaiban fog megtörténni.

Szobotka Rezsóné meghalt. Egy derék jó asszony, szerető feleség, gondos édesanya hunyta lo örökre azemeit. Szobotka Rezsó kir. főmérnök neje, született *Bezsásy* Julcsa Segesvárt a közkórházban, homvá fájdalmi enyhítése végett operálni a napokban levették, tegnap reggel elhunyt. Egy boldog család élettét dulta fel a halál, mely miként villámcsapás kitérte az ékességet; a büszke orvosi tudomány, mely lépésről-lépésre oly csodálatos módon halad, nem tudta megmontoni őt az életnek. Fájdalmas lehetlenség felérni észszel, vajjon kárpótolhalja-e őt az egék uralma azért, hogy ithagyott férjének, gyermekének homlokára rányomta az árvaság tövisszorosuját? Busan szólnak a barangok; siratóra szólnak... A megboldogult jó asszonyt ma, vagy holnap d. u. 3 órakor temetik el a reformátusok templomából.

Petőfi halála. Jött, ragyogott és eltűnt, mint a világyűrn keresztül rohanó üstökös. De mint az a bolygó égi test, ő is kiszórta lelkének tüzeit, s a zivénék lángját s azok a magyar költsézet örökbecsű gyöngyszemei lettek. A lelke, a szelleme ott van abban az őtázóötven költeményben, amiket szívébe mártott tollal irt a szenvedés, a megalázás, a dicsőség és halhatatlanság utjain bolyongva. Nagy szellem, vasakarant, hajthatatlan lélek, aranyeszív, a szeretetben láng, a gyűlöletben kemény, mint a kőszikla. A hatalmasokat megveti, de az igazi érdem előtt meghajol és magasztalja. Maga a végzet sodorja a segesvári csatatérre. Dicsősége totópontján nincsen kenyeré; félroértik, megalázzák, megvérzik büszke lelkét, mely nem tud hízolegni, hízuaógt legyegzetni, az emberi gyöngeségekkel számot vetni. Neki csak a bátorság, a vitézség, a szellemi nagyság imponál, csak egy oltára van: a haza, egy Isteno: a szabadság. Amikor a legnépszerűbb, amikor ezeket lelkait és lángra gyulaszt csatadalaiuval, akkor csap rá mindkét kezével a balsors. Bem tudja, hogy kemény csata előtt áll, nom akarja kedveucz költőjét magával vinni, de hiába a végzet ellenállhatatlannal sodorja a kikorúhatetlen sorsa felé. Székelykeresztúrról gyalog megy Fehéregyházra s a csata kezdetén csatlakozik a honvéd sereghez. Estó hankor a kőzások rohamra megdönti u honvédoket, bekeritik őket, a költő is e halálgyűrűbe jut s pikaszurással a mellén menekülni próbál. De Skarlatin tábornok eloste miatt az oroszok senkinok se kegyelmeznek, mindenkit levágnak, ledöfönek. Holtan senkise látta, eltűnt, mint a pályáját megfutott üstökös. Minek is élt volna tovább? Hivatását betöltötte; költsézeto nemzeti riadó volt, a magyar talpra állt s megmutatta,

hogy az egyotértés 'világszerte csodált hatalommá teszi. Amit Kossuth tett a prózában, azt tette ő versben. Dicsőségének szűk lett a magyar határ, beszárnyalta az egész világot s a lángelme fénye századok mulva is oly tisztán fog úgy ragyogni, mint akkor ragyogott, mikor még a földön járt. Költsézeto nemzeti kincs, amely kiapadhatatlan; nemzedékek, emberöltők jönnek, tünnek, de az a kincs meg nem fogy, el nem kopik, meg nem rozadáodik. Az ég adta ezt a kincset magyarnak. Petőfi meghalt ötvenkilenc évvel ezelőtt, július 31-én, de él műveiben, szellemében, nagyságában a magyar föld levegőjében, mert költsézeto a magyar népélet virágköntőseben, napsugárból, villámlásból és ezivárványból szöött ősi mentében. A segesvári, héjasfalvi és fehéregyházi magyarság a Székely Dalegelyt közreműködésével a mai napon tartja meg a fehéregyházi csatásikon emlékünnepejét. A nagyszabásu program, melyet már egész terjedelmében közöltünk, de maga az ünnepejly jelentősége, bizonyára városunk közönsége is nagy számban fogja az ünnepejly helyszínére gyűjteni.

Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Palla* Jenő aradi kath. főgimnáziumi h. tanárt a székelyudvarhelyi állami főreáliskolához rendes tanárrá nevezte ki, illetve helyezte át.

Erdészeti kinevezés. *Darányi* Ignác földmivélelőügyi miniszter *Kovács* Pál székelyudvarhelyi m. kir. főördzt a VIII. fizetési osztályba m. kir. erdőmesterré nevezte ki.

Székely Társasági ülés. A helybeli Székely Társaság választmánya a mult vasárnap *Becsák* Aladár tb. titkár elnökle mellett látogatott ülést tartott. Az ülésen dr. *Paál* Árpád titkár előterjesztette a 23-iki újságírók és a 24-iki Székely Társaságok gyűlése, ugyszintén az azzal kapcsolatosan rendezendő kiállítás és kirándulások részletes programját. A nagy koncepczióju, bámulatos, a legaprólékosabb részletességgel kidolgozott tervezetét előadónak a választmány egyhangu lelkesedéssel köszönetet és elismerést szavazott. A tervezetbe *Solymossy* Endrének és *Deréki* Antalnak tett kisebb módosítását, illetve indítványát a választmány szintén egyhangulag elfogadta. A tervezetben felvett bizottságok már akcióba is léptek és munkájukat nyomán bizonyára áldás fakad.

Nemesség elismerés. A belügyminiszter a napokban kelt rendeletében értesíti a vármegye alispánját, hogy dr. *Kovácsy* Albert ügyvéd, országgyűlési képviselő, valamint testvérei: dr. *Kovácsy* Dénes, *Kovácsy* Jenő, dr. *Kovácsy* László és *Kovácsy* Ernő magyar nemességét és a Farczádi előnév használatához való jogát elismerendőknek találta.

A sétatéri padok. A sétatéri padok beszerzésére rendezett műkedvelői előadás a közönség óriási érdeklődése következtében megtermette gyűmölcsét: a sétatéren 16 új vaspad várja a közönséget. Az új padokat e héten állították fel a sétatér főútján, melyek ott nagyszükséget pótolnak, de külsőleg is díszítik a sétatert. Fogadja a közönség azokat olyan szeretettel, mint amilyennel azt a rendezőség neki adja.

Főgimnázium Székelykereszturon. Székelykeresztúrról írják: A vallás- és közoktatásügyi miniszterium és a székelykereszturi egyházi hatóság közötti tárgyalás, a melyet már régebb idő óta folytattak, most kedvező eredményre vezetett. A szerződés mindkét részről aláíratott, a melynek következtében a székelykereszturi gimnázium négy osztályát nyolcz osztályra egészítik ki. Az új főgimnázium 30.000 korona államsegélyt és 240.000 korona építkezési segélyt kap az államtól. Ezzel szomban a vallás- és közoktatásügyi miniszterium hat tanár kinevezési jogát tartotta fenn magának. E szerződés létrejötté a székelykereszturi unitáriusoknak régi kívánóságát váltotta valóra.

Kezdődik a vadászat. Lassankint lekerül a szegről a „Lancaster“, az akasztékos tarisznya, meg a többi vadászfelszerelés. A naftalinos szekrényből előszedik a zöldszegelyű s aggancsgombos lódo ruhákat, hogy kiszellőztessék, mert immár elkövetkezett a vadászat ideje. A fiatal vizslákat most vezetik be fűrjézésel a nemes sport körüli szolgálat teljesítésének ismereteibe s köze-közbe le is puffantnak egy-egy hangos pitypalattyot, meg egy csalafótakodó harist a négylábu „vadász“ végtelen nagyördmőre és buzdítására. A zombékos berek fiatal ruczáit is most szedik fegyverezőre. Az öreg *gácsér* most tanítja a fiatalokat repülni; most legkésőbb őket ledurrantani s most legizletesebb a busó *le*. A kezdő settereknek igen jó iskola a tokos *réca*.

vadászata. A tegnapi naptól már szabad a vadászat a foglyokra, füzünkakásra s 15-én már a tapsifüleseket is veszedelom efagyogoti. Az igazi vadász azonban még augusztusban nem lő nyulat, mert még mindig nagy számmal vannak fias anyák; legfőbb egy-egy bolondos áldót főbűcsélnék fültövön, hogy mutatná vihéssék haza. A mint balljuk, nagy vadbőség lesz. A tavasz kedvező volt a szaporulatra s a kártékony vadak nem igen szaporodtak el, noha a vadörzök igyekeztek sorákat gyériteni.

Két művész. Augusztus 23-án és 24-én uvezetes vendégei lesznek városunknak. Itt tartja gyűlést a székely társaságok szövetségé és az erdélyi magyar újságírók egyesülete. A helyi székely társaság mindent elkövet, hogy jól érezzék magukat a vendégek városunkban. A gyűlésen kívül lesz műsoros estély és lesz kiállítás is a székely ipari és kereskedelmi cikkekéből, a melyek bizonyára kedves szórakoztatói lesznek vendégeinknek. Be lesz mutatva a kiállítás, hogy mi mindouro képes a székely, csakhogy elhanyagoltága miatt nem tudja piackezését tenni. E kiállítással egyidejűleg s azzal kapcsolatosan rendezik kiállításukat *Petrányi Miklós* és *Ürmösy Sándor* festőművészek. Nem új emberek, ismerjük mind kottóink működését, munkásságát. Rizonyára ez is nagy vonzó erője lesz a kiállításnak, hogy a művészek legújabb műveit is megismerje a közönség. Mindketten rendeztek már kiállításokat nálunk s akkor igazán olyan szép és érdekes festményeket mutattak be, hogy nem csoda a nagy érdeklődés, mely megnyilvánul a mostani kiállításuk iránt.

Anna-bál. Homoród-fürdőn a múlt szombaton tartott Anna bál a körülményekhez képest, már amennyiben a változó, esős időjárás engedte, jól sikerült. A mulatság jóvödelmét a fürdő szépítészeti-alap javára rendezték, s e célra felülfizettek: Ilyes ezred G. K., Tassaly Tamás, Mihály Árpád 1—1 K., Bartalis önkéntes 40 fillér. A felülfizetőknek bálás köszönetét ez uton fejezi ki az igazgatóság. Szükségesnek tartjuk ezzel kapcsolatosan megkérdézni, hogy az évek óta rendezett Anna-bálok jóvödelmét tulajdonképpen mire is fordítják? A cél mindig a fürdő szépítése, azonban jöllehet a világos minden változásnak van alávetve, éppen Homoród-fürdő szépége, illetve rendezetlensége az, amely évtizedek óta egy állapotban van?

Háború a békében. Az erdélyi hadtest idei nagygyakorlatait — mint jelentettük — Udvarhely és Nagyküküllő vármegyében tartja meg a következő program szerint: A 2-ik gyalogezred augusztus hó 19-től augusztus 27-ig Szontágotán tart ezredgyakorlatokat, a honnan dandár gyakorlatokra Nagysinkre indul. A 31-ik gyalogezred augusztus 18-tól 27-éig ezredgyakorlatait Medgyesén tartja, melynek bővítésével a dandár gyakorlatokra Segesvárra érkezik. Az 50-ik gyalogezred augusztus hó 18-tól 27-ig ezredgyakorlatait Kóhalomban tartja, a honnan a dandár gyakorlatokra Lemnek községbe vonul. A 64-ik gyalogezred három zászlóalja augusztus hó 27-ike után Szászbenyhárol a dandár gyakorlathoz Segesvárra megy. Az 51-ik gyalogezred Nagyszebenből a dandár gyakorlatokra Lemnek községébe indul augusztus 28-án. A 82-ik gyalogezred augusztus hó 25-én Nagyszebenből Nagysinkre indul az ott tartandó dandár gyakorlatokhoz. A 28-ik vadász-zászlóalj augusztus hó 25-én indul Nagyszebenből Nagysinkre a dandárgyakorlatokhoz. A 2-ik huszárezred 4-ik osztálya augusztus hó 20-án indul Rozsnyó (Brassó-megye) községből Medgyesre. A 12-ik tábortarack-út egred augusztus hó 22-én indul Nagyszebenből *Beiere az ott tartandó tüzérségi lögyakorlatokhoz*; ugyszintén részt vesz ezen lögyakorlatokon a brassói 34-ik, a kolozsvári 35-ik és a nagyszebeni 36-ik tábortüzérezred. A dandár gyakorlatok következő helyeken tartanak meg: a 31-ik gyalog dandár augusztus 28-tól 31-ig Lemneken; a 32-ik gyalogdandár ugyanakkor Nagysinken, a 69-ik Segesváron és a 70-ik Székelyudvarhelyen. A 21. és 32-ik gyalogdandár együttes gyakorlata szeptember 1-től 9-ig Lemnek—Kóhalom (Barót) között, a 69. és 70-ik dandár együttes gyakorlata ugyanakkor Székelykeresztúr és Székelyudvarhely között foly le. A 75-ik honvéd gyalog dandár augusztus 30-tól szeptember 2-ig Nyárádrádó—Kerölőszentpál—Szászbenyhá—Dános között gyakorol, míg a 76-ik honvédgyalogdandár augusztus 30-tól szeptember 2-ig Szontágotá—Hégon—Apold között. Mindkét honvéddandár közös gyakorlatai szeptember 3-tól 9-ig Erzsébetváros—Segesvár—Volkány—Fehéregyháza területén folynak le. A hadostben való gyakorlás végül szeptember 10-től 12-ig Kóhalom és Héjjasfalva között tartatik meg.

Diák-bál. Az ottédi tanuló ifjuság néhai *Pé-kete Sámuelné Kendi* Kauidia emléktét mogörökítő tábla felállítására, az „Erzsébet” ház nagytornájában, folyó hó 9-én (vasárnap) zártkörű kosaras táncmulatságot rendez. Bolépp díj személynként 1 korona. Kezdeté este 6 órákor.

Tavirószlopok rongálók suhanczok. A székelyudvarhelyi kir. tszék m. hó 31-én 1.6 rince Salamon és Kelo József szentegyházsnálvi lakosokat azért, hogy a Czokod nevű hony huzódó út mellett felállított táviró oszlopokról oliszigetelő csapereket vertek le 2--2 hónapi fogház és 20--20 korona mollekémbüntetéssel sújtotta. Ide itaktjuk a sorokat azért, hogy az oly nagyon sértett közérdeknek szolgáljunk vele. Elazomorító dolog, hogy egész vármegyénk területén, még itton is, a város körül, folyton amivelvételenség, durvaságból fakadó büntetvékek egész sorozatát látjuk a megsonkított táviró elszigetelő cseropokból. Holott mindenki tudja, hogy ezt a törvény büntetimi rendeli s hogy ez a közérdek rovására osik. Örmömel emlékeztet a fenti ítélet-ről, melytől roméjják, hogy oliszétólóg s javítólag fog hatni nemcsak a megbüntetetttekre, hanem azokra is, akik barouló cselekményel foglalkozni szoktak.

Kivonat a m. hiv. lapból. Sortés orbáncz fellépett szorványosan Magyarorsákok községben, járványosan Farczál községben a zárlat elrendeltetett. Rákhör megszünt Szentlélek és Parajd községek loállományában, a zárlat feloldatott. Sortésorbáncz megszünt Kiszgalambfalva, Székelyzsutkirály és Tibód községekben, a zárlat feloldatott.

Hölyg-zenekar a Budapest szállóban. *Földesi Szerén* hegedű-művész és *Szabó Irén* zongora művész tegnap óta egy pir napon át a Budapest szállóban filharmonikus hangversenyt tartanak. Kezdeté este 8 órákor.

Előpatak-fürdői levél.

1908. július 30.

Az Előpatak találoú és helyesen neveztek el gyógyfürdőnek, mert ez a 624 meter teufelölti magasságban és a hideg széllől védett kies fekvésű üdülőhely igazán azoknak való, akik azért jönnek ide, hogy portól és zajtól menten, csöndes nyugalomban, megháborítatlan töltsenek el egy pár betet és fájó gyomorukat gyógyítsák.

Előpatak egyike a legérgebb és legnevesebb erdélyi fürdőknék, ahol a sok és elég jól berendezett lakóház, tágas udvarokkal és befűtött kertbűlésegekkel, rendezett sétáutával és elég tisztán kezelt üdítő forrásaival teljesen kielégíti a közép társadalmi osztály igényeit. Éppen azért Előpatakot „nem úgy van most, mint volt régen”, mert ma már nem pénzparagó kártyás uracsok gyűlé helye, se a pipercökzödő hölgyek lakus fürdője, hanem — tisztességes berendezés mellett — azoknak való, akik mérsékelt igényrel jönek ide és jutányos árak mellett kívánják jól élni.

A fürdő telep a basonól nevű község közepén terül el és az arnyas parkot hegyi patak zseli át, amelyek betonnal burkoltak.

A villak, a kavobáz és czukrászat, a vendéglők, a fodott sétahely, a zongora- és táncsterem, az olvasó szoba, a hideg- és melegfürdő helyiségek, valamint a gyógyítóforrások is mind a félkilóméternyi sétától menten vannak elhelyezve, a lakások udvaráról pedig könnyen fel lehet menni a hegyoldal levő erdőszélig, ahová oló padokkal ellátott és eléggé rendezten s tisztán tartott sétáutak vezetnek.

Itt az ellentétes légóramlatok úgy kiegyenlítik egymást, hogy se a nyári nap hove nem éget, se a zél s a hideg lég nem okoz kellemetlen érzést, hanem mindig enyhe és pormentes, tiszta levegő van; ugy hogy a hőmérséklet át laga még esős időben is — 18 C°-ra tehető.

A közbizsálatban levő források mindenikében sok só, vas és szénava van.

Most 4 kutból isznak; a meleg fürdőhöz pedig a „Diana” nevű forrás adja a szükséges vizet, míg a hidegfürdőnél a többi kisebb forrás gyűl össze.

Az ivóvizet vasráccsal ellátott és használat után mindég lezárt kómedencéből merítik.

Ezeknek a forrásoknak gyógyítóhatásáról a gyomorbetegre ezrei tehetnek legathatósabbi tanulmányoságot.

A sok oló só, vérképző vasat és üdítő szénava tartalmazó források vize, szerencés esetben átall, a gyomorbetegre gyakorolt jótékony hatására nézve, feloldulja az összes hazai — e fajta — forrásokat.

Az alkalmazásban levő gyógyító eszközök között első helyet foglal el az ugynevezett „ivó kura”, amelyen a vendégek pontosan szoktak végezni.

A vizet melegítő vagy kecsketejjel vegyítve — olykor pedig savóval vagy oló-sóval is isszák. Az egyszerű berendezésű vizgyógyintézetben — külön díjazásért orvosi utasításra, oló, vagy fél fürdőt, bepakolást, zubanyolást, kenést és leontéseket kaphatnak a vendégek.

A meleg saványvíz-fürdők azonban igen drágák (1-60) és még se kielégítők.

A 11 C°-es szénava hideg fürdő szintén lehetne olcsóbb (60 fill.) és jobb berendezésű. Ezt kevesen és ritkán használják.

Kelemesebb ennél a „Károly” hidegvíz fürdő, melyért 60 fillér fizetnek.

Van ezeken kívül Svéd torna Intézet és szökés csatlós Dr. Kelen József fűrdőorvos villanyoz is.

Előpatak használ a gyomor- és májbetegeknek, valamint a veséjájában, vérkeringésében és a paugási vérbűségben szenvedőknek is; őt a tulajdonos elbűs ellen is sikereseen hat.

A lakóhá és ételmezési viszonyok elég kedvezők, mert 400-nál több elég jól burtozott és igénymível is ellátott szoba áll rendelkezésre, 1—5 korona napiárban.

Lakást konyhával is lehet kapni mindég és azoknak napi ára az oló- és utóvándorban 60%-al olcsóbb.

Csöndtét hozni fölösleges, mert a kiszolgálást a házmesterek végzik akik ezért szobánként és naponként 20 fillért kapnak. Aki nem főzet, az 3 kielégítő vendégülöben kaphat ellátást, mórakelt árért.

Élelmi cikkekkel a dusan berendezett kereskedésekben és az élelmi piacon mindég jutányosan, sőt olcsóbban lehet kapni, mint ottbon.

Ha így szerényebb igényű ember napi 6 koronáért lakást és teljes ellátást is kaphat.

Éppen ezért Előpatak az olcsóbb fürdők közé méltán sorozható. A gyógy- és zenedij már elég magas, mert személyenként 12. — családonként pedig 40 korona; de oló és utó időnyben ez is 50%-al alább száll, — ezt orvosok, tapasztalók és szegények teljesen fölmentetnek a gyógy- és zenedij fizetés kötelezettsége alól.

Kellő szórakozást is lehet lelmi és így itt — a folytonos esőzés dacára — az idő meés gyorsan telik. Igen, mert a vendékek rendszeren beozott napi ivó-fürdő és más kurákat csöndes esőben is pedans pontossággal lehetné is, amit az alkalmas helyiségek és az enyhe légmérséklet lehetővé is tesznek.

Hetenként legalább 2 ízben műsoros zene- és táncestély vagy tombola és ezenkívül az ismerős vendégek külön csoportokban is összejöttek vendőni, hol a tánc- és zongora teremben, hol a fodott sétányon.

Kiranduló helyekben sincs hiány és a Csámpor János dévai zenekaráról is csak elismeréssel szólhatunk.

A telepen van tenisz-pálya és játszótér, tornaeszközökkel. A „Száva kútató” tornyaló pedig főtű tájék terül el a tüzó szeme előtt. Az ásványvíz kezelés tiszta és gondos, az igazgatás körültekintő; az orvosi kezelés szakértően tapasztatos s a kellő rend és biztonság is megvan.

Az átutazó tanuló turistákat bűnös, sőt vendégszerető elbánásban részesítetik, akik rendszeren ingyen lakást és fürdőt élveznek.

Az állandó posta, táviró és telefonkezelés kitógástalan és így semmi kívánni valót se hagy fen.

Ezen bár vázlatos, de valószínűleg megfelelő ismertetés után az előpatak fürdőt jó lélekkel ajánlatjuk mindazoknak, akik igazán üdülni és gyógyulni akarnak.

Hát csak el Előpatakra, kinek rossz gyomra van!

KÖZGAZDASÁG.

Belépés a tordai gazdasági iskolába. *Dorner* királyi g. intéző felkéri a gazlakörök tisztelt Elnökeit, hogy a tordai gazd. iskolába ingyenes állami holvokre küldendő fiuk pályázati okmányait küldjék be hozzá, hogy a további lépéseket megtehesse.

TAVIRATOK.

Székelyudvarhely, augusztus 1.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Pátriárka választás.

Karlocza ma reggel kezdődött óriási érdeklődés mellett a pátriárka választás Gyurgyevics Nikola alelnök tizkor megnyitotta az ülést Günter királyi biztost küldöttség meghívta az ülésre, ki megérkezvén, megnyitó beszédét mondott, melyet Joannovics adlatus lefordított szerb nyelvre, beszédét zajos zsvio kiáltással fogadták. Ekkor Popovics Dusan önálló pártiak nevében tiltakozott a királyi biztos beszédének ama része ellen, melyben utasításokat ad kongresszus ülésének további folyamára, e tiltakozás után Gyurgyevics alelnök felszólítására valamennyien szent misére templomba vonultak, hol Günter az oltártól jobbra emel baldachin alatt foglalt helyet; itten Bogdanovics administrator pontifikált fényes segédlettel, mise után királyi biztos és püspökök rezidenziájába mentek, a képviselők pedig a kongresszusi tanácskozó terembe vonultak. A választás eredménye az lett, hogy beadtak összesen hetven szavazatot, miből Zmejanovitsra esett negyven, Nikolics Miro püspökre harmincz; tehát Zmejanovitsot választották pátriárkává.

Kiadja: Becsek D Fia könyvnyomdája.

Szabó-üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy lakóamat fizetlethelyiséggel együtt a Deák-tér 12. szám alól az **Árpád-utca 22. szám alá** tettem át. Kérem szives megrendeléseikkel, mint eddig, megtisztelni ott is. Főtűrkvésom az lesz, hogy minden ügyünyek a legszolidabb árban megfeleljék. — Kiváló tisztelettel

NAGY ZSIGMOND Szabómester.

Sertésvész elleni szer
„FLORIOL“
 m. kir. szabadalom.
 Antiszeptikus, az állat szervozótét a járványos kórokkal szemben immunitás (védő) annak fejlődését és gyarapolását előmozdító koncentrált növényi kivonattal.
 Egy palack ára használati utasítással 1 korona 60 fillér. Főraktár:
Károsmarost A. drongeria és gyógyárny
 üzletében, Budapest, Rákóczi ut. 60.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
 a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiónak bizonyult háziorvos, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhíven, osztrák és meghiteseknél, bedörzöléséppon használva.
 Figyelemzótetés. Súlyos hamisítványok miatt bevisírláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzővel ellátott dobozba van csomagolva. Az üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.
 Dr. Richter gyógyszerüzere az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 6. nou.
 Mindennapi szótküldés.

Oldjon néhány csipő a gyenge levegőbe.

NOXIN

A LEGJOBB CIPŐ-KRÉM

NOXIN

Mindegyik üzletben kapható.
KOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST

A szombatfalvi vámmal szemben, közvetlenül az aszfalt mellett 200—400 kvöl területű háztelkek eladó. — Részletes felvilágosítást ad Dr Szöllösi Ödön ügyvéd.

Sz. 627—1908. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezenről közhírré teszi, hogy a budapesti VIII., X. ker. kir. járásbíróságnak 1907. évi Sp. VII. 1017/4. sz. végzése következtében dr. Lichtschoin Lajos ügyvéd által képviselt Gál és Neumayer javára Ernst György ellen 229 kor. 84 fillér s jár. erejéig 1907. évi július hó 27. ée fogva-utasított kielégítési végrehajtás útján le és felülfo-glalt és 1657 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: gramofon, butorok, berendezések sibi nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a székeljudvarhelyi kir. járás-bíróság 1908. évi V. 461/1. sz. végzése folytán 229 kor. 84 fillér tőkekövetelés, s jár. erejéig Székely-udvarhelyen, Kossuth utca 11. sz. alatt leendő meg-tartására 1908. évi augusztus hó 3-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezenről oly megjegyzéssel bivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi XI. t. cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mel-lett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárton alól ol fognak adatni.

Amennyiben az olárverezendő ingóságokat má-sok is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1908. évi július 20.

Nagy Lajos, kir. bír. végrehajtó.

Az egyetlen igazság.

Az ORBÁN, NAGY és TAMAS-féle cipők több eleganciát kölcsönöznek.

Eladó ház. Rózsa-u. 8. sz. ház mely áll 3 szoba, konyha, pincze, kert és mindeu hozzátartozókból

örök áron eladó. Értekezni lehet VALÁDY SÁDORNEVAL Kossuth-u. 1.

Faeladási hirdetmény.

A szentléleki közbirtokosság (Udvarhelymegye) tulajdonát képező, Oroszhegy határában fekvő „Tartod“ nevű legelő erdejében 19791—1904. számú rendelettel engedélyezett 178.2 k. holdon található 1101 m²-re becsült luczfenyő és 44193 m²-re becsült bükk-, mü- és tüzifa, melyeknek kikiáltási ára 11.335 korona, Szentlélek község házául **1908. évi augusztus 17-én** nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni. Utóajánlatok nem fogadotnak el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Árverési feltételek a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál Székelyudvarhelyen és alírotttnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szentlélek, 1908. évi július 28-án.

Lakatos Menyhárt,
 birtokossági elnök.

Gabonavételi hirdetmény

Szives tudomására adom a t. termelő közönségnek, hogy műalmomban szép tiszta búzát bármikor és bármely kis- vagy nagymennyiségben az el-múlt keddi heti piaci árban megveszem Ezáltal a t. ölető közönségnek azon előnyt óhajtom nyújtani, hogy ne kelljen eladó gabonájával a piacra való hozás által külön időt vesztegetni, hanem amikor örül-tetni jön, nálam eladó búzáját is értéke-síthesse, a miáltal sok időt és pénzt taka-ríthat meg — Tisztelettel

FABIÁN JÓZSEF búzafűrés és mü-alom tulajdonosa

Márvány és csere sarkó raktár

A székelyudvarhelyi Vasuti állomással szemben üzletemben mindenféle mü márvány és cserekö siremlékek nálam kaphatók. Sarkíteseket és grádicsokat készletemben tartok olcsó árban és így gyorsan felállíthatom.

Tisztelettel **Jmreh Márton,** kőfaragó

BOHN M. és TÁRSAI
 — NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA —
 Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK
 NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Legelőkelőbb referenciák. **50 millió évi gyártás** a cs. és kir. szab. BOHN-féle biz-
 — Alapítatott 1864-ben — tonsági átfedő cserepekből.

Vasoxyd természetes vörös színben vagy kátrányozva.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedő tetőcserepek. Legolcsóbb és legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és művek kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagykikindánál gyártmány. Bohn-féle szab. bizt. átfedő cserep 272. sz.
 ZSOMBOLYAI gyártmány. Néh. bizt. átfedő cserep 272. sz.